

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА
до проекту Закону України "Про внесення змін до Закону України
"Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування"
щодо збільшення пенсійних виплат"

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

Одним з ключових конституційних прав відповідно до ст. 48 Конституції України є право кожного громадянина на достатній життєвий рівень.

Економічна криза, низький рівень життя та надвисокі темпи інфляції зумовили високий рівень зuboжіння населення України.

Зростання потреби в соціальному захисті відбувається в періоди загострення економічних проблем і соціальної напруженості в суспільстві. Залежно від економічних умов, культурно-історичних особливостей, політичної культури, розмаху суспільних рухів у різних країнах на різних етапах держава бере на себе вирішення тих або інших проблем соціального захисту населення, стабілізації суспільного розвитку. Тому підвищення рівня виплати пенсій в Україні залежить від створення належних умов взаємовигідних для усіх верств населення у сфері пенсійного забезпечення.

Пенсія – це єдине джерело для життєдіяльності осіб пенсійного віку для купівлі їжі, ліків та одягу, оплату комунальних послуг і розмір пенсії, який дорівнює прожитковому мінімуму, не може забезпечити нормальне існування сучасних пенсіонерів.

Законопроектом передбачено збільшити мінімальну пенсію до розміру фактичного прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність.

Відповідно до статті 5 Закону України "Про прожитковий мінімум" Міністерство соціальної політики на основі статистичних даних про рівень споживчих цін щомісяця розраховує фактичний розмір прожиткового мінімуму на одну особу, а також окремо для тих, хто відноситься до основних соціальних і демографічних груп населення.

Зазначена величина і є тим реальним відображенням вартісної величини прожиткового мінімуму, яка фактично існує в державі і на основі якої мають здійснюватися соціальні виплати і пенсії.

Проте, законодавчо затверджений рівень прожиткового мінімуму абсолютно не відповідає реальній вартісній величині споживчого кошика, а тому можна з упевненістю сказати, що сьогодні держава просто обманює своїх громадян забезпечуючи соціальні виплати та пенсії на значно нижчому рівні, ніж це мало б бути.

Так, Законом України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" прожитковий мінімум на одну особу в розрахунку на місяць затверджено на одну особу в розрахунку на місяць у розмірі з 1 січня 2020 року - 2027 гривень, з 1 липня - **2118 гривень**, з 1 грудня - 2189 гривень, а для основних соціальних і демографічних груп населення:

дітей віком до 6 років: з 1 січня 2020 року - 1779 гривень, з 1 липня - **1859 гривень**, з 1 грудня - 1921 гривня;

дітей віком від 6 до 18 років: з 1 січня 2020 року - 2218 гривень, з 1 липня - **2318 гривень**, з 1 грудня - 2395 гривень;

працевдатних осіб: з 1 січня 2020 року - 2102 гривні, з 1 липня - **2197 гривень**, з 1 грудня - 2270 гривень;

осіб, які втратили працевдатність: з 1 січня 2020 року - **1638 гривень**, з 1 липня - 1712 гривень, з 1 грудня - **1769 гривень**.

Затверджений у Законі України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" прожитковий мінімум на одну особу та для основних соціальних і демографічних груп населення, як і в поточному 2020 році, так і в попередні роки, є **значно нижчим від фактичного прожиткового мінімуму**, тобто реальної вартісної величини наборів продуктів харчування, непродовольчих товарів і послуг, що забезпечують нормальне функціонування організму людини, збереження її здоров'я, задовольняють основні соціальні і культурні потреби особистості.

Міністерство соціальної політики України відповідно до статті 5 Закону України "Про прожитковий мінімум" повідомляє, що фактичний розмір прожиткового мінімуму у цінах серпня 2020 року у розрахунку на місяць на одну особу становив 3 778 грн (з урахуванням суми обов'язкових платежів – 4 331 грн), для дітей віком до 6 років – 3 531 грн, для дітей віком від 6 до 18 років – 4 331 грн, для працевдатних осіб – 3 933 грн (з урахуванням суми обов'язкових платежів – 4 886 грн), для осіб, які втратили працевдатність, – 3 182 гривень.

У середньому за 2020 рік відсотки затверджених прожиткових мінімумів до фактичних розмірів будуть ще меншими у зв'язку з очікуваним підвищенням цін на споживчі товари і послуги.

Тобто розмір прожиткового мінімуму, встановлений у Держбюджеті з 1 липня 2020 року, значно менший від фактичного прожиткового мінімуму, обчисленого у цінах серпня 2020 року – у майже 2 рази.

Літні люди піддаються важчому інфляційному тягарю, оскільки більша частина їх доходів іде на покупку товарів першої необхідності та оплату комунальних послуг. Виходячи із потреб громадян України, принципів соціального захисту та економічно-соціального становища держави принципи формування прожиткового мінімуму мають бути негайно переглянуті.

Постає питання, як вижити певним верствам населення, які отримують пенсію або іншу соціальну допомогу на рівні прожиткового мінімуму, встановленому в Держбюджеті, які майже в 2 рази нижчі фактичного прожиткового мінімуму? А це стосується більше ніж 2 млн. осіб – хто отримує "мінімалку" та загалом близько 8,5 млн осіб (до 75% пенсіонерів) - хто отримує менше фактичного прожиткового мінімуму.

Таким чином, для забезпечення достатніх для виживання мінімальних пенсійних і соціальних виплат та запобігання встановлення прожиткового мінімуму в Держбюджеті (від якого залежать мінімальна пенсія та інші соціальні виплати) нижче рівня фактичного прожиткового мінімуму є нагальна необхідність законодавчо закріпити відповідні запобіжники.

2. Цілі та завдання прийняття акта

Законопроект розроблено з метою підвищення соціальних стандартів та рівня забезпеченості пенсіонерів, які отримують мінімальну пенсію за віком.

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

На розгляд Парламенту подано проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування" щодо збільшення пенсійних виплат" (реєстр. № 4037), яким пропонується збільшення мінімальної пенсії за віком на рівень фактичного прожиткового мінімуму.

Підтримуючи соціальну спрямованість законопроекту реєстр. № 4037, альтернативним законопроектом пропонується визначення мінімального розміру пенсії за віком не менше фактичного розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного відповідно до Закону України "Про прожитковий мінімум". Альтернативним законопроектом передбачено внесення змін до статей 6, 7 та 28 Закону України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", зокрема, пропонується встановити, що мінімальний розмір пенсії за віком (за наявності у чоловіків 35 років, а у жінок 30 років страхового стажу) має бути не менше фактичного розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність, визначеного відповідно до Закону України "Про прожитковий мінімум".

На відміну від законопроекту реєстр. № 4037 пропонується встановити, що мінімальний розмір пенсії за віком повинен встановлюватися в законі про Державний бюджет України на відповідний рік. Крім цього, додатково виключається норма, згідно якої при визначенні мінімального розміру пенсії за віком та збільшенні мінімальної пенсії за віком, до страхового стажу не враховується період, за який проведено одноразову сплату єдиного внеску відповідно до частини п'ятої статті 10 Закону України "Про збір та облік єдиного внеску на загальнообов'язкове державне соціальне страхування".

4. Стан нормативно-правової бази у даній сфері правового регулювання.

У даній сфері правового регулювання діють Конституція України, Закони України "Про загальнообов'язкове державне пенсійне страхування", "Про прожитковий мінімум", "Про Державний бюджет України на 2020 рік".

Цей законопроект є пов'язаний з проектом Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" щодо підвищення розміру мінімальної пенсії за віком до розміру фактичного прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність".

Прийняття законопроекту не потребує внесення змін до інших законів України.

5. Фінансово-економічне обґрунтування

У разі прийняття законопроекту реалізація його положень потребуватиме

додаткових видатків із Державного бюджету України.

Для забезпечення реалізації положень цього законопроекту подано проект Закону України "Про внесення змін до Закону України "Про Державний бюджет України на 2020 рік" щодо підвищення розміру мінімальної пенсії за віком до розміру фактичного прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність", яким встановлюється мінімальний розмір пенсії за віком на рівні прогностичного фактичного розміру прожиткового мінімуму для осіб, які втратили працездатність та досягнути з 1 грудня — 4500 гривень.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття акта

Прийняття цього законопроекту сприятиме підвищенню рівня соціального захисту пенсіонерів, що буде першим кроком до досягнення європейського рівня соціального захисту таких осіб.

Народний депутат України

Королевська Н.Ю.

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Королевська Наталія Юріївна
Сертифікат: 58E2D9E7F900307B040000007FAE280040978700
Дійсний до: 28.08.2022 13:23:42

Апарат Верховної Ради України
№ 128д9/1-2020/164334 від 22.09.2020

203425